

Sammendrag af interviews med praktikværter

I projektet "Grøntsager på skemaet" blev der i uge 8 og 9, 2024, foretaget interviews med 6 forskellige grøntsagsproducenter. Formålet med interviewene var at opnå et nuanceret billede af praktikværternes situation vedr. etablering af lærepladser og rekruttering hertil. Besvarelserne vil blive brugt til at målrette det videre arbejde i projektet, og vil eventuelt kunne lægges til grund for kommende projektansøgninger.

Grøntsagsproducenterne er udvalgt efter at kunne repræsentere hhv. varierende:

- størrelse i ha.
- antal kulturer.
- geografisk placering (Sjælland, Fyn og Jylland).
- produktionsform (4 producere udelukkende økologisk / 2 producere både økologisk og konventionelt).
- afsætningsforhold (egen gårdbutik, direkte til restauranter, catering, grossist, supermarked og eksport).

Alle 6 producenter er blevet spurgt om det samme.

Opsummering af de væsentligste konklusioner

Areal dyrket med grøntsager

De 6 producenter repræsenterer et årligt areal dyrket med grøntsager på i alt ca. 3200 ha.

Den mindste producent dyrker ca. 7 ha med grøntsager og den største dyrker ca. 1500 ha med grøntsager.

Antal grøntsagskulturer

Antallet af forskellige grøntsagskulturer der dyrkes på bedriften, må formodes at kunne have betydning for, hvilke elevtyper/uddannelsesretninger, der søger job hos producenten. Ligeledes vil antallet af grøntsagskulturer have indflydelse på, hvilke kompetencer/specialviden der efterspørges i jobbet.

2 af producenterne ligger i intervallet 4-10 forskellige grøntsagskulturer.

4 af producenterne ligger i intervallet 11 – 100 forskellige grøntsagskulturer.

Der var en tendens til omvendt proportionalitet mellem antallet af grøntsagskulturer og størrelsen på bedriften. De mindste bedrifter dyrker flest forskellige grøntsagskulturer.

Antal praktikanter i produktionen

Producenterne har svaret på, hvor mange årselever der har været ansat direkte i produktionen/marken. Eventuelle elever knyttet til værksteder, administration mv. er ikke talt med.

De 6 producenter har ansat i alt 24–28 elever. Antallet af elever kan lidt svinge fra år til år.

Der er ingen umiddelbar lineær sammenhæng mellem størrelsen på produktionen og antallet af elever. Blandt de interviewede tyder det på, at antallet af grøntsagskulturer, samt afsætningsforhold/kundegrundlaget vægter lige så tungt i antallet af ansatte elever, som størrelsen på produktionen målt i ha.

Ingen af producenterne har ansat elever i delt praktik. Altså en ansættelse, hvor f.eks. en gartner har ansat eleven i dyrkningssæsonen, og en husdyrproducent overtager eleven i vinterhalvåret.

Antal ufaglærte i produktionen

Producenterne blev spurgt til, hvor mange ufaglærte medarbejdere de har ansat i produktionen, og herunder om der var potentiale for at konvertere nogle af disse stillinger til elevpladser.

Med hensyn til antallet af ufaglærte var spændet stort, hvilket skyldes meget forskellige behov for sæsonarbejdere. De øvrige ansatte har særlige kompetencer og lang erfaring, og derfor meget værdsatte. Hos alle producenterne var der fokus på og interesse for at have elever.

Elevernes uddannelsesretning

Producenterne er blevet spurgt om, hvorvidt deres elever er under uddannelse til landmand eller gartner. Hos disse 6 procenter tegner der sig et klart billede, som ikke nødvendigvis er gældende for hele branchen. F.eks. kan geografi og nærhed til bestemte uddannelsessteder have indflydelse.

De mindre produktioner med mange grøntsagskulturer får ansøgere fra både gartner- og landbrugsskoler, og de ansætter begge dele.

De store produktioner med færre grøntsagskulturer får udelukkende ansøgere fra landbrugsskoler.

Ansøgernes kompetencer

Procenterne blev spurgt til, hvordan de vægter ansøgernes kompetencer, og hvorvidt ansøgerne opfylder kriterierne.

Ansøgernes erfaring med at dyrke grøntsager

Der er ikke noget entydigt billede af producenternes krav/ønsker til erfaring. Det spænder fra, at en producent primært ønsker ansøgere uden erfaring, så eleverne har nemmere ved at lære, hvordan producenten ønsker opgaven løst, og til producenter, der primært ønsker, at eleverne kommer med erfaring fra andre steder.

Ansøgernes faglige teoretisk viden om grøntsager

Her er der heller ikke noget entydigt billede. For nogle af producenterne har det ingen særlig betydning og for andre vægter det højt, også selvom de oplever, at der er langt mellem disse elever.

Gældende for dem alle er, at eleverne skal have lyst til at lære.

Ønsker til ansøgernes uddannelsestrin

Nogle af procenterne har særlige præferencer, andre har ikke. Indenfor gruppen af adspurgte kan der være en tendens til, at der ønskes mere erfaring jo mere mekaniseret produktionen er. Samtidig er det vigtigt, at eleverne passer ind i medarbejdergruppen, og at elevens praktik- og skoleophold passer til producentens behov.

Ansøgernes danskundskaber

Producenterne oplever generelt, at eleverne opfylder de relevante danskundskaber. Hos nogle af producenterne kommer eleverne til at arbejde sammen med mange udlændinge (primært sæsonarbejdere og frivillige), og her er der mere fokus på engelskundskaber. Hos en enkelt producent er arbejds sproget primært engelsk.

Ansøgernes matematikkompetencer og talforståelse

Disse kompetencer bruges lige fra at kunne plante og høste den korrekte mængde, til at kunne indstille redskaber og se åbenlyse fejl i f.eks. beregninger. For de fleste af producenterne er det væsentligt, at eleverne har en vis talforståelse. Ansøgerne har normalt de nødvendige kompetencer på dette område, men der er eksempler på, at ansøgere er blevet fravalgt på dette område.

Ansøgernes erfaring med at køre med maskiner

Blandt den adspurgte gruppe af producenter er der en klar fordeling. De mindre producenter med lav mekaniseringsgrad vægter ikke denne erfaring særlig højt, mens de større producenter med højere grad af mekanisering og meget dyrkningsudstyr vægter erfaring med kørsel af maskiner højt.

Ansøgernes sociale kompetencer

For 5 ud af de 6 producenter var det vigtigt eller meget vigtigt, at ansøgere til elevpladser har gode sociale kompetencer og forholdsvis nemt kan indgå i sociale relationer med de øvrige ansatte. Hos en enkelt producent vægtede det ikke særlig højt med det udgangspunkt at "sociale kundskaber skal vi nok lære dem".

Ansøgernes fleksibilitet

Elever/ansøgere opleves generelt som værende fleksible i forhold til arbejdstid. Producenterne har det generelt som et punkt i forbindelse med ansættelsen og lægger vægt på, at eleverne har forståelse for sæsonudsving.

Specielt de producenter, der har meget faste aftaler og leveringer lægger vægt på, at eleverne prioriterer arbejdet. Det kan f.eks. være lastbiler, der skal fyldes til eksport eller levering til supermarkeder.

Supplerende bemærkninger (i de tilfælde, hvor det har været nævnt flere gange)

Generelle udsagn fra grøntsagsproducenterne

Eleven skal være sin arbejds løn værd – det er ikke ren filantropi at ansætte elever.

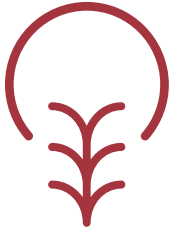
Mange elever mangler forståelse for økonomien i gartneri/landbrug.

**Innovationscenter
for Økologisk Landbrug**

Agro Food Park 15 - 8200 Aarhus N
Tlf: 78780120 // mail: info@icoel.dk
CVR: 42543799
EAN: 5790002639814

**Finansieret af
Den Europæiske Union**
NextGenerationEU

Vi vil gerne have en styrket relation til skolerne. Sparring om forventninger og krav.
Nogle producenter i branchen trænger til mere fokus på at være gode praktiksteder.
Vi synes det er vigtigt at tage elever/tage ansvar for branchens fremtid/give unge en mulighed.
Elevlønnen er høj – særligt når de er på skole (ingen lønrefusion).
Ofte dårlig sammenhæng mellem dyrkningssæson og skoleperioder.

Særligt for de mindre producenter med mange grøntsagskulturer

Vi ser primært os selv som gartnere.
Der er mange ansøgere – blandt dem er der rigtig mange ”drømmere”/urealistiske idealister.
Det er sjældent vi høster særlige fordele af at de har været på skole.
Eleverne mangler ofte et fagsprog og nogle praktiske færdigheder.
Der er mange vokselever.
Det ville være dejligt med en frilandsgartneruddannelse.

Særligt for de store producenter med færre grøntsagskulturer og høj mekaniseringsgrad

Vi ser primært os selv som planteavlere (landmænd).
Eleverne ved for lidt om ny teknologi.
Ofte har eleverne begrænset viden om specialproduktioner (også omkring græsfrø og kartofler).
Det en elev skal kunne hos os er det samme som hos en stor planteavler.
Vi vil gerne have ansøgere fra uddannelsen til JMF/gartner men får det ikke/sjældent.

